

ฉากทัศน์สังคมไทย : บุญนิมิตและความคาดหวัง

ในโลกหลังยุคใหม่ (Post-modernization) ทุกๆประเทศทั้งที่พัฒนาแล้วและที่กำลังปรับเปลี่ยนสู่ “ระบบความเจริญรูปแบบและเนื้อหา” ทำให้รัฐต่างพยายามสร้างความกระตือรือร้น (inspiration) ในอุดมการณ์ (Ideology) เพื่อการพัฒนาให้ชาติมีความเจริญมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม บางประเทศได้มีการลอกเลียนแบบฐานคิดของประเทศที่พัฒนาแล้ว มาเป็น “สรวง” เพื่อที่จะได้รับการรับรองและยอมรับว่ามีการพัฒนา จนทำให้หลายคนมีข้อคำถามว่า มิติใดบ้างที่ถือว่าเป็นมิติของชาติที่พัฒนาแล้ว การจะเป็นชาติที่พัฒนาหรือกำลังพัฒนานั้น ผู้เขียนมองว่าคงมิใช่ประเด็นที่สำคัญเท่าไรนัก แต่ที่สำคัญและควรใส่ใจ คือ ประเทศเหล่านั้นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความเป็นไปของสังคมโลกใดหรือไม่ รวมทั้งสามารถดำรงไว้ซึ่งความมั่งคั่งแห่งอัตลักษณ์และอารยธรรมของตนเองได้มากเพียงใด ทั้งนี้ต้องผนวกรวมกับวิถีชีวิตของผู้คนในรัฐชาติที่มีความปกติสุข ปราศจากความรุนแรงทั้งหมด แค่นี้ก็คงถือได้ว่าเป็นชาติที่พัฒนาแล้ว

หันมามองรัฐชาติไทยกันบ้าง บางยุคบางสมัยต้องเผชิญกับสถานการณ์ของผู้คนในชาติที่ไม่รู้ และไม่เข้าใจถึงแก่นแกนในการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนา บาบกรรมแห่งการคืนที่มองต่างมุมและคิดต่างด้าน จึงก่อเกิดการทำลายชาติโดยไม่รู้ตัว แต่ทั้งนี้ด้วย “บุญ” ของรัฐชาติ จึงทำให้วิกฤตต่างๆผ่านพ้นไปด้วยดี

มายาคติที่ปรากฏ: ความรันทดที่ส่งผ่าน

ที่ผ่านมารัฐชาติได้ “ผู้มีอำนาจ” มาบริหารจัดการบ้านเมืองทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกลไกแห่งวิถีที่อ่อนเร้นด้วย “หลักของประชาธิปไตย” ฉะนั้นความรันทดที่ส่งผ่านมายังประชาชนจึงเป็น “การบูรณาการ” ระหว่างอำนาจและการกระทำอย่างลงตัว ความรันทดที่เห็นปรากฏออกมาดังนี้

1 ความเจริญทางเศรษฐกิจที่ไม่มีความสมดุลระหว่างรายได้กับรายจ่ายของผู้คนในชาติ เศรษฐกิจของชาติยังมีลักษณะ “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” การปรับทิศทางในเรื่องของเศรษฐกิจพื้นฐานยังไม่ได้มีการดูแลเท่าที่ควร ผู้มีอำนาจทางเงินตรายังมี “สิทธิ” ในการครอบครองทรัพยากรของชาติได้ง่ายกว่า การปลุกกระตุ้นคิดในการถอดอ้อมปราศจากความฟุ้งเฟ้อยังไม่เป็นผลอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเป็นเช่นนี้เศรษฐกิจของชาติต้องอิงแอบกับสภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่

2 การเสฟข้อมูลของผู้คนในชาติที่ส่งผ่านมายังสื่อต่างๆ บางครั้งดูเหมือนจะไม่กระจ่างเท่าที่ควร การบิดเบือนข้อมูลบางอย่างยังมีอยู่ มายาคติที่ส่งผ่านรายการบันเทิงต่างๆผลิตออกมาในรูปแบบความรุนแรงที่ไม่รู้ตัว ขาดการจรรโลงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันงดงาม ถือว่าเป็นการหล่อหลอมที่ผิดจารีต

3 ถึงแม้ว่าจะมีการณรงค์ถึง ความรับผิดชอบส่วนรวม แต่เมื่อพิจารณาอย่างถ่วงถ่วงแล้ว การคิดถึงเรื่องส่วนรวมผู้คนในชาติยังขาดการตระหนักและเอาใจใส่ การทำงานหรือความรับผิดชอบ บางครั้งเกิดสภาพ “ไม่ใช่เรื่องของฉัน” จึงทำการทำงานทุกอย่างขาดประสิทธิภาพไป ยิ่งไปกว่านั้น การทำงานของ

ผู้ที่ได้รับคำตอบแทนจากภาษีของประชาชน ทำงานได้ไม่สมศักดิ์ศรีบ่อยครั้งที่จึงมีลักษณะเป็นไปตาม
ยถากรรม

4 ทางด้านการจัดการศึกษาของไทย ภาพลักษณ์ทางการศึกษาดูเหมือนว่าจะดี แต่พิจารณาอย่างลุ่ม
ลึกแล้ว ได้เห็นมาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาที่ตรงกับ “จิต”
ของการดำเนินงานมีความสับสน ดังนั้น ความรู้ที่ส่งผ่านออกมาจึงกลายเป็นเพียงเปลือกที่ปราศจากกระพี้
สุดท้ายเนื่องจากการศึกษาก็กลวง ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนแข่งขันกับตนเองและแข่งขันกับผู้อื่นได้

อุดมคติ : ฉกทัศน์ของการสร้างทุน

อุดมคติในการสร้างชาติสร้างแผ่นดิน จำเป็นที่รัฐจะต้องสร้างทุนทางด้านต่าง ๆ ในกับสังคม
เพื่อให้ความสัมพันธ์กันอย่างถ่องแท้กับการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นบุญพินิตใหม่ในการสร้างทุนนั้น ได้แก่

1. **ทุนของความรู้และสติปัญญา (Knowledge and Intellectuality)** จะประกอบด้วยข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน หนึ่งข้อมูลต่างๆดังกล่าวต้องถูกถ่ายทอดจากรัฐอย่างตรงไปตรงมา ในทุกช่องทางของการสื่อสารให้ให้คนในชาติได้รับอย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการเสริมเติมความรู้และปัญญาได้ดียิ่งขึ้น

2. **ทุนนวัตกรรมและการเรียนรู้ (Innovation and Learning)** โดยเฉพาะทุกกระทรวงจะต้องสร้างทุนนี้ให้ผู้คนได้มีการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมให้แก่ชีวิตของตนเอง สิ่งนี้ถือว่าเป็นหน้าที่หลักของรัฐที่จะต้องพิจารณาอย่างเร่งด่วนและให้เกิดขึ้นโดยเร็ว

3. **ทุนความถูกต้องและศีลธรรม (Integrity and Morality)** สังคมไทยจะต้องมีความถูกต้องมากกว่าที่จะอยู่ ที่ผ่านมาข้อมูลเชิงประจักษ์ของการทำงานทั้งในระดับเล็ก และระดับใหญ่ ส่วนมากถูกรอบครอบด้วยความ “ถูกใจ” มากกว่าที่ “ถูกต้อง” ฉะนั้นการทำงานหรือวิถีชีวิตของผู้คนจึงสมยอมกับคำว่า “ค่าของคนอยู่ที่คนของใคร”

นอกจากนี้ต้องกระตุ้นทุนทางด้านศีลธรรมให้มากขึ้น โดยเฉพาะการปลูกฝังให้เกิดขึ้นสถาบันครอบครัวก่อนและแพร่กระจายสู่สถาบันการศึกษา รวมทั้งสถาบันศาสนาด้วย ศีลธรรมของผู้คนในทุกวัยดูเหมือนว่าเสื่อมถอยลงไปทุกที เด็กก็ไม่เห็นตัวอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่ ในทางกลับกัน ผู้ใหญ่ก็ไม่เห็นอดีตที่งดงามของการกระทำของผู้ใหญ่เองเช่นกัน ฉะนั้นทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือร่วมแรงผนึกกำลังให้สังคมไทยงดงามมากยิ่งขึ้น

4. **ทุนทางวัฒนธรรมและทุนความยั่งยืน (Culture and Sustainability)** ด้วยเหตุที่ว่าการกระแทกและการไหลบ่าของวัฒนธรรมอื่น คนไทยบางกลุ่มเสพและลุ่มหลงวัฒนธรรม “ต่างดาว” โดยไม่รู้ตัว บางยุคบางสมัยยังประณามวัฒนธรรมของตนเองด้วยซ้ำ การกระแทกจากวัฒนธรรมทั้งที่เป็น “สามัญและสามัญ” สังคมจึงวิกลวิกาลได้ดังที่เห็นและเป็นอยู่ ฉะนั้น รัฐจำเป็นต้องมีการสร้างและปลูกฝังความเป็นวัฒนธรรมไทย (Thainess) ให้ผู้คนในชาติมากขึ้นและยั่งยืน

ฉะนั้น ฉากทัศน์ของสังคมไทยที่จะเป็นบุญนิมิตและความคาดหวังของประชาราษฎร์จำต้องเร่งสร้าง เพื่อให้สังคมไทยกลับมาสู่สถานะที่สามารถเรียกได้อย่างภาคภูมิใจว่า ประเทศไทย...กาลเวลาที่น่ารัก อีกครั้ง ขอรับท่าน!!!

ธงชัย สมบูรณ์